

ДОСВІД МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПРОЦЕСІ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Статтю призначено розкриттю тенденцій розвитку сучасного міжнародного ринку та участі в ньому України. Досліджується досвід міжнародних організацій у напрямі розширеного людського відтворення та визначається його роль для України.

Розвиток інтеграційних процесів та подальше посилення глобалізації в системі економічної взаємодії не залишають осторонь Україну. Прагнення до активних конкурентних позицій України на світовому ринку супроводжується негативними тенденціями в структурі відтворення населення, його низьким рівнем освіти та професійної підготовки, відсутністю адекватного ринкового мислення тощо. Посилення таких тенденцій суттєво гальмує євроінтеграційні прагнення України, що й зумовлює актуальність обраного напрямку дослідження.

Окремі аспекти в царині визначеної вище проблематики досліджено працях таких вчених, як О. Гребельник, В. Будкін, А. Гальчинський, А. Кредісов, Ю. Пахомов, К. Сандровський, А. Поручник, І. Горленко, Л. Тарангул, Г. Підгрушний, В. Ковалевський, О. Михайлюк, В. Семенов, Д. Стеченко, В. Захарченко, І. Запоточний.

Метою статті є аналіз та визначення пріоритетів діяльності міжнародних організацій, що діють в системі соціально-економічних відносин та конкретизація заходів економічної політики для України.

Проблеми територіального розвитку полягають у складному переплетенні природних, економічних та соціальних суперечностей [6, с. 40]. Найяскравіше, це видно в сучасних дедалі більш глобалізованих умовах функціонування систем економічної взаємодії, до яких, в якості економічних мотиваторів, додаються ментальні особливості та національні інтереси. Однією з найактуальніших проблем у цьому розрізі є дотримання загальнолюдських гуманістичних цінностей і недопущення застосування системи подвійних стандартів для країн, які мають менший досвід міжнародної співпраці.

У 2000 році на засіданні Генеральної Асамблеї ООН була прийнята Декларація Тисячоліття, у якій були визначені Цілі розвитку тисячоліття (ЦРТ), затверджені 189 країнами-членами ООН, й Україною зокрема [2, с. 240]. У Декларації викладено 8 конкретних цілей, а саме: подолання крайньої бідності та голоду; надання всім дітям початкової освіти; сприяння рівності жінок та чоловіків; зниження рівня дитячої смертності; покращення стану здоров'я матерів; боротьба з ВІЛ/СНІД, малярією та іншими тяжкими хворобами; забезпечення стабільного розвитку довкілля; поглиблення глобальної співпраці задля розвитку [1].

Взаємоузгодження економічних інтересів світової спільноти та молодій українській державі має в обов'язковому порядку враховувати негативні

тенденції в структурі відтворення людського потенціалу України. Паритетні напрямки економічного співробітництва визначаються: достатнім рівнем кількісного та якісного забезпечення внутрішнього виробництва трудовими ресурсами, рівнем диверсифікації демографічних ризиків на всіх рівнях та стадіях фінансово-господарської діяльності, рівнем соціалізації економічних досягнень та рівнем наукової обґрунтованості соціально-демографічних перспектив та пріоритетів.

Одним зі стратегічних завдань європейської інтеграції України є ліквідація причин смертності, яких не існує в розвинутих європейських країнах. Вони, зокрема, викликаються недостатнім рівнем організаційно-економічних відносин та рівнем розвитку соціально-інфраструктурного сектору. До таких причин автор відносить:

1) смертність, травматизм, каліцтво та професійні захворювання на виробництві, зумовлені недостатнім рівнем охорони праці та ступенем оновлення основних та оборотних фондів;

2) високий рівень дитячої смертності, зумовлений недостатністю фінансування системи державної охорони здоров'я;

3) високий рівень смертності серед громадян, що мають низький рівень доходів, недостатній для реалізації потреб у своєчасних профілактичних та діагностичних заходах, повноцінному якісному лікуванні;

4) смертність, зумовлену недостатнім рівнем розвитку соціальної інфраструктури (відстань до лікарні чи травм пункту, наявність засобів комунікації, якість доріг, якість та безпека комунальних послуг тощо);

5) смертність, що викликається інтегрованими передумовами чотирьох попередніх причин.

Так, доречним є використання досвіду міжнародних організацій стосовно людського розвитку, розширення їх кількості та напрямів їх діяльності стосовно України, обмін досвідом стосовно підвищення рівня, тривалості та якості життя, інформаційних технологій освіти та професійної підготовки.

Міграційні процеси, їх тенденції, обсяги та якість (рівень фізичного здоров'я та професійно-інтелектуальний рівень) – є тими чинниками, що здійснюють безпосередній вплив на рівень інвестиційної привабливості певної території з боку територіально-адміністративних одиниць, що її оточують [8, с. 108]. Це рівною мірою стосується й країн Євросоюзу та інших розвинутих країн, але у протилежному розрізі – стосовно обмеження обсягів небажаної міграції. В Україні ж гостро стоїть проблема втрат інтелектуаломісткої частки людського потенціалу, в тому числі й через відповідну митно-міграційну політику вищезазначених країн.

Регіональні відмінності соціальної безпеки стосуються насамперед рівня оплати праці, рівня зайнятості й безробіття, процесу народжуваності й смертності, професійно-кваліфікаційного рівня робочої сили та міграційних процесів [7, с. 14]. Таке твердження на сучасному етапі слід розглядати як складову міжнародної безпеки, яка не шкодитиме національним інтересам країн, що розташовані в межах одного економічного регіону. Отже, йдеться про необхідність підвищення рівня людського розвитку в межах певних

економічних територій, пов'язаних спільними інтересами, до яких можуть входити декілька (чи взагалі багато) країн. Зрозуміло, що реалізація цього напрямку стає можливою за умов як діяльності міжнародних організацій, так і взаємоузгодження економічних політик різних країн.

Таблиця 1. Діяльність міжнародних організацій по зниженню бідності

Організація	К-ть членів	Основні напрями по зменшенню бідності	Напрями щодо України
ООН	189	<ol style="list-style-type: none"> 1. Надання допомоги у цілях розвитку та здійснення послуг з економічного зростання найменш розвинутих країн і країн з перехідною економікою; 2. підготовка звітів про людський розвиток, за напрямками доповідей: світові, національні, регіональні; 3. дослідження динаміки сучасних форм злиденності, її наслідків як явища та правового життєзабезпечення людини. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сприяння державного управління; 2. підтримка безпеки людини та людського розвитку; 3. охорона навколишнього середовища і сталий розвиток; 4. стимулювання гендерної рівності; 5. надання інноваційних дорадчих послуг ПРООН; 6. встановлення контактів сільського населення з консультативними, технічними та фінансовими службами з метою прямого впливу на поліпшення його життя; 7. надання послуг щодо розвитку бізнесу і фінансових послуг
МОП	171	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реалізація програм щодо підвищення можливостей бідних верств працюючого населення до збільшення власних доходів; 2. розробка відповідних механізмів соціального захисту малозабезпечених верств населення; 3. проведення вимірів і моніторингу бідності в розрізі різних критеріїв і 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка програм адресної допомоги соціально незахищеним верствам населення; 2. розробка державної Стратегії подолання бідності; 3. моніторинг бідності; 4. реалізація програм по забезпеченню мінімальною заробітною платою працездатного населення;

		розробка рекомендацій в галузі соціальної політики.	5. розробка програм по створенню нових робочих місць.
COT	151	1. Зниження торгових бар'єрів.	1. Здійснення переговорів щодо вступу до COT.
МВФ	182	1. Надання кредитів стенд-бай по стабілізації економіки.	1. Співробітництво за програмою розширеного фінансування.
МБРР	181	1. Надання кредитів найбіднішим країнам.	1. Надання кредитів на розвиток приватного сектору економіки.
МАР	160	1. Надання кредитів найбіднішим країнам; 2. списання боргів 18 найбіднішим країнам світу на загальну суму 40 млрд. дол.; 3. підтримка національних програм боротьби з бідністю.	1. Надання фінансової допомоги на розвиток малого та середнього бізнесу у сільській місцевості; 2. розвиток програм субсидіювання агропромислового комплексу.
ЄС	25	1. Допомога бідним країнам в удосконаленні їх інфраструктури, розвитку виробничого потенціалу та підвищення ефективності роботи державних органів та установ.	1. Посилення діалогу та співробітництва з соціальних питань; 2. розширення торгівлі; 3. реалізація інвестиційних програм для розширення їх економічної бази; 4. створення можливостей для інтеграції у глобальну економіку.

Примітка: МАР – це Міжнародна асоціація розвитку, яка входить до складу Світового банку

Збільшення державних видатків, безперечно змінить структуру сукупного попиту, але рівень його не обов'язково зміниться на ту ж величину [5, с. 23]. При цьому доміантою має бути урахування екологічних потреб людського розвитку, та недопущення забруднення довкілля.

Однією з найпопулярніших концепцій, що відбивають потреби відтворення людського потенціалу на світовому рівні є концепція сталого розвитку. Стратегічною ідеєю збалансованого розвитку можна визначити збереження біосфери як середовища життєдіяльності нинішніх і майбутніх поколінь на основі досягнення збалансованості соціально-економічного та екологічного розвитку, покращення якості життя населення і стану природи [3, с. 62]. Така позиція є зрозумілою за умови урахування визначального економічного закону обмеженості ресурсів. При цьому чисельність населення має зберігатись на визначеному рівні за умови підвищення рівня життя людини, задоволення освітніх, культурних, соціальних та інформаційних потреб.

В умовах визначення пріоритетів внутрішньої державної економічної політики України не можна ігнорувати існуючі світові тенденції, як не можна ігнорувати й ті вигоди, які дає міжнародна економічна співпраця. Відтворення людського потенціалу, як головний чинник національного розвитку України має враховувати надбання міжнародних економічних організацій та досвід міжнародної взаємодії з метою гуманізації фінансово-господарських процесів всередині України та в світі.

Список використаної літератури

1. <http://www.un.org/millenniumgoals/> - Офіційний сайт ООН (Декларація тисячоліття).
2. Відякіна М. Місце та роль міжнародної міграції у досягненні Цілей розвитку тисячоліття // Шевченківська весна: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. – 2006. – Вип. IV: У 3-х част., Ч.1. – 508 с.
3. Горленко І.О., Лісовський С.А. Руденко Л.Г. Концепція збалансованого розвитку: принципи і механізми реалізації в Україні // Україна: географічні проблеми сталого розвитку. Зб. наук. праць. В 4-х т. – К.: ВГЛ Обрії, 2004. – Т. 1. – с. 62-70.
4. Опалько В.В. Діяльність міжнародних організацій у вирішенні проблеми бідності // Теорії мікро-макроекономіки. – 2006. - Вип. 25. - с. 72-79.
5. Розпутенко І. Управління державними видатками в перехідних економіках. – К.: Основи, 1993. – 223 с.
6. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2000. – 223 с.: іл.
7. Штельмах О. Суспільно-географічні аспекти вивчення соціальної безпеки регіонів // Молоді науковці – географічній науці: Зб. тез Міжнар. конф. – ВГЛ «Обрії», 2004. – с. 13-15.
8. Яковенко Р. В. Регіональні аспекти соціально-економічного впливу на міграційні процеси / Роман Яковенко // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць. – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин. – 2007. – Вип. 66., ч. 1. – С. 108–111.
9. Яковенко Р. В. Використання досвіду міжнародних організацій в процесі регулювання розвитку людського потенціалу / Роман Яковенко // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2008. – Вип. 1. – С. 6–10.

Р.В. ЯКОВЕНКО,

к.е.н., доцент